

OUR PLANET

Mokymo programa
Greenclusive Projektas

Co-funded by
the European Union

Sveiki atvykę

Šį vadovą parengėme tarpdisciplininiu būdu kartu su projekto "Greenclusive" komanda. Jos tikslas - surengti seminarų ciklą 14-17 metų jaunimui, kad jie sužinotų daugiau apie konkrečius kovos su klimato kaita veiksmus.

Prieš pradėdami, norėtume trumpai supažindinti su projektu. "Greenclusive". Tai ekologinio įgalinimo projektas jaunimui ir paaugliams. Per mokymus, renginius ir vizitus siekiama inicijuoti jaunimo įgalinimo ir įsitraukimo į savo ekologinę aplinką procesą.

Projektas bus įgyvendinamas vietos, regioniniu ir Europos lygmeniu, o jaunimas ir Europos Parlamento politikai dalyvaus tiek vietinėje veikloje, tiek tarptautiniuose susitikimuose.

Trys projekto etapai - "Sužinok, veik, dalinkis" - lygiagrečiai vykdomi 6 Europos šalyse ir suburia skirtingų kultūrų jaunimą, kuris yra pasiryžęs kovoti su klimato kaita.

Šiame vadovėlyje rasite mokymo gaires ir konkrečius veiksmus, kuriuos galite pasiūlyti jauniems žmonėms. Seminare apie perdirbimą, pakartotinį naudojimą ir atliekų prevenciją jaunimas mokosi skaityti informaciją ant pakuočių ir tinkamai atskirti medžiagas; antrame seminare apie atsakingą vartojimą ir gerą vartotojų praktiką siūloma galvoti apie daiktus, kuriuos perkame, ir jų poveikį aplinkai; galiausiai seminare apie ekologinį verslumą ir inovacijas pateikiama kūrybinių idėjų, padedančių suprasti verslumą ir kasdienių bei paprastų idėjų, kurios gali turėti verslumo potencialą, indėlių.

Galiausiai seminaras, skirtas aplinkos ekologiniams poreikiams nustatyti, gali padėti surengti darbo stovyklą, kurioje jaunuoliai apmąstytų nustatytus poreikius, pasiūlytų ir aptartų konstruktyvias idėjas šiems poreikiams spręsti, o tada parengtą strategiją su konkrečia veikla, kuri visiškai ar iš dalies prisidėtų prie aplinkos problemų sprendimo.

Co-funded by
the European Union

Pirmas seminaras

Rūšiuoti, perdirbti ir mažinti

MOKYMAS

1. Sužinokite apie skirtingus plastikus ir jų rūšiavimo būdus.

01 PET Polietileno tereftalato

Gaminiai: buteliai, pakuotės, poliesterio pluoštas ir kt.

- Turi acetaldehido ir stibio trioksido, kurie laikui bėgant išsiskiria į juose laikomą skystį..
- Aukštesnė temperatūra ir saulės spinduliai padidina toksinų, kurie gali patekti į maistą, kiekį, todėl turi būti vengiama šildymo.
- Į skystį iš PET butelių gali patekti hormonų veikliųjų medžiagų, todėl jų reikia vengti.

02 HDPE didelio tankio polietileno

Gaminiai: Plastikiniai buteliai, pakuotės, virtuvės reikmenys ir kt.

- Gali būti į estrogeną panašių cheminių medžiagų.

03 PVC Polivinilchloridas; Vengti!

- Gaminiai iš kietojo PVC: langų profiliai, drenažo vamzdžiai ir kt.
- Gaminiai iš minkštojo PVC: grindų dangos, vaikų žaislai, vamzdžiai, dirbtinė oda, plaukimo ratai, standikliai ir kt.
- Tik plastifikatoriai padaro PVC minkštą ir lankstų. Minkštojo PVC sudėtyje esantys plastifikatoriai (ftalatai) yra labai pavojingi sveikatai. Jie gali sukelti nevaisingumą ir vėžį.

04 LDPE mažo tankio polietileno

Gaminiai: Plastikiniai maišeliai, plėvelės, pakuotės, plastikiniai vamzdeliai ir t. t.

05 PP Polipropilenas

Gaminiai: Plastikiniai maišeliai, maisto produktų pakuotės, margarino dėžutės ir kt.

06 PS Polistirenas; Vengti!

Gaminiai: Polistireninis putplastis, jogurto indeliai, padėklai, pvz., supakuotiems daigams, elektros kabelių izoliacija ir kt.

- Kaitinant polistireną arba polistireninį putplastį gali išsiskirti stirenas, kuris galimai sukelia vėžį.

07 O Kita: BPA, PC ir kt.; Vengti!

Gaminiai: Mikrobangų krosnelės indai, kompaktinių diskų dėklai, buteliai, kasos čekiai, dangos ir kt.

- Visos kitos plastiko rūšys priskiriamos šiai kategorijai.

- Bisfenolio A (BPA) yra PC (polikarbonate) ir epoksidinėse dervose (konservų skardinių vidaus dangose). Net ir nedideliais kiekiais jis gali sutrikdyti mūsų hormonų pusiausvyrą, trikdyti lytinę funkciją ir yra skatinti širdies ir kraujagyslių ligas.

- Biologiškai skaidžios medžiagos be kita ko ženklina 07. Dažnai papildomai dar kartą ženklinama "bioplastikas". Šios medžiagos dažnai būna šiek tiek geresnės už kitų rūšių plastiką, tačiau, jei įmanoma, jų taip pat reikėtų vengti.
- Bet kokių atveju vengti šio plastiko, nes jame dažnai yra toksiškų medžiagų.

Išvada

Dėl žalos sveikatai turime būtinai vengti čia išvardytų plastikų:

- 03 PVC
- 06 PS
- 07 O e PC

Atliekų rūšiavimas

Ar teisingai tai darome?

PLASTIKAS

1. Plastikiniai buteliai
2. Polietileno plėvelė
3. Polietileno maišeliai
4. Indeliai nuo padažų, jogurto, majonezo ir kt.
5. Indeliai nuo skalbiklių, ploviklių, šampūno ir kt.
6. Plastikiniai žaislai
7. Plastikiniai indai
8. „Tetrapak“ pakuotė
9. Plastikiniai kamšteliai

NETINKA: nešvari, šlapia, riebalais užteršta pakuotė.
Tara, kurioje buvo cheminės medžiagos.

POPIERIUS

1. Laiskraščiai
 2. Žurnalai
 3. Popierius
 4. Kartonas
 5. Popierinės ir kartoninės pakuotės
 6. Knygos
- NETINKA: dėžės nuo picos, tapetai, servetėlės, tualetinis popierius, kalkinis popierius, popierinės nosinaitės, pakeliai nuo traškučių.

STIKLAS

1. Stikliniai buteliai
 2. Stiklainiai
 3. Stikliniai indai
 4. Įvairios stiklo duženos
 5. Paprastų langų stiklas
- NETINKA: porcelianas, krištolas, keramika, elektros lemputės, veidrodžiai, vaistų buteliukai, ampulės, automobilio langai, armuotas stiklas.

Darom

Nešvaistyk! Rūšiuok maisto ir virtuvės atliekas!

Į maisto atliekų konteinerį reikia mesti visas atliekas, kurios susidaro maisto gamybos metu, taip pat vartojimui netinkamus maisto likučius:

3. Įdomūs faktai

3.1. Susipažinkime su kombinuotos pakuotės pavyzdžiu.

Tetrapakas: gėrimų dėžutė - techniškai leistina gėrimų talpa - yra vienkartinė pakuotė, pagaminta iš kombinuotų medžiagų, skirta gėrimams ir skystiems maisto produktams. Ją sudaro plastikų laminuotas kartonas, kurio vidinė dalis yra padengta. Naudojamas polietilenas, aliuminis arba EVOH.

Kartonas suteikia kompozitinei medžiagai formą ir stabilumą. Vidinė danga ir, jei yra, tarpinis aliuminio sluoksnis apsaugo turinį. Išorinė danga apsaugo dėžutę nuo įmirkimo ir padidina kompozito barjerines savybes.

Privalumai

- Gėrimų pakuotė nepraleidžia šviesos ir deguonies (jei ji padengta aliuminio folija). Dėl to sulėtėja tam tikrų vitaminų irimas.
- Ji lengvesnis už stiklinius butelius.
- Gėrimų pakuotės užima mažiau vietos nei dėžėse sudėti buteliai.
- Palyginti su maišelio pakuotėmis (pvz., pieno) ir folijos maišeliais (pvz., "Capri-Sun"), jas galima krauti ant padėklų be papildomos išorinės pakuotės.

Trūkumai

- Gėrimų pakuotė yra netinkama gazuotiems gėrimams, nes gali susidaryti per didelis slėgis.
- Ji yra nepermatomas. Tai reiškia, kad nesimato tūrio lygio arba irimo požymių, pavyzdžiui, pelėsio.
- Cheminių ir veterinarinių tyrimų tarnybos Miunsterio-Emscher-Lippe kartu su Miunsterio universitetu atlikti tyrimai rodo, kad mikroplastikas iš pakuočių medžiagos patenka į pakuočių turinį ir taip tiesiogiai į žmonių maisto grandinę. Buvo rasta tokių polimerų kaip polietilenas ir poliolefinai.

Aplinkos apsauga

Gėrimų kartoninių pakuočių ekologinis poveikis įvardinamas prieštaringai ir pastaraisiais metais vertinamas skirtingai.

Viena vertus, gėrimų kartoninės pakuotės gali būti perdirbamos arba panaudojamos įvairiuose procesuose ir yra alternatyva įprastiniam perdirbimui, daugkartinio naudojimo stikliniams buteliams arba vienkartinėms PET talpykloms.

Priešingai, tuščia gėrimų dėžutė užima mažiau vietos, kai yra sulankstyta, ir sveria gerokai mažiau, todėl sumažėja transportui reikalingos energijos sąnaudas. 2015 m. Federalinė aplinkos apsaugos agentūra, vykdydama mokslinių tyrimų projektą, kuriame dalyvavo beveik visi svarbūs gėrimų ir gėrimų pakuočių ekonominės aplinkos dalyviai (pakuočių medžiagų ir medžiagų gamintojai, pilstytojai ir mažmenininkai, taip pat vartotojai), įvairios nevyriausybines organizacijos ir mokslo atstovai, užsakė atlikti išsamų pakuočių gyvavimo ciklo vertinimą, kuris, be kita ko, parodė, kad nėra jokio reikšmingo ekologinio pranašumo ar trūkumo, lyginant vienkartinio naudojimo pakuotės su daugkartinio naudojimo stikliniais buteliais.

3.2. Ar žinome, kuo skiriasi biologiškai skaidrus ir kompostuojamas plastikas?

Biologiškai skaidus plastikas

Biologiškai skaidūs plastikai - tai plastikai, kurie gali suirti veikiant aplinkos mikroorganizmams. Tačiau šį procesą vykdančios mikroorganizmai skiriasi priklausomai nuo biologinio skaidymo aplinkos, kurioje yra medžiaga.

Kita vertus, teiginys "biologiškai skaidus" dažnai skleidžiamas be sertifikato. Kitaip tariant, visos medžiagos ilgai biologiškai suyra, net jei tam prireiks šimtų ar tūkstančių metų. Štai kodėl Belgijoje priimtas įstatymas, kuriame nurodyta, kad ant produktų negalima rašyti "biologiškai skaidus", nes tai gali kelti abejonių ir sukelti šiukšlinimą.

Kad to būtų išvengta, TÜV Austria (kuri remia šiuos teisės aktus) sertifikuoja, ar produktai yra biologiškai skaidūs, naudodama savo plombas. "Siekiant išvengti klaidinančios komunikacijos, sertifikavimo komitetas išnagrinėja kiekvieną paraišką, kad nustatytų, ar produkto sertifikavimas yra priimtinas", - aiškina tarptautinė organizacija.

- **Biologiškai skaidomas jūros dugnas:** Šis ženklas labai naudingas, nes didžioji dalis atliekų, susidarančių sausumoje, patenka į jūrą. Kitaip tariant, nepriklausomai nuo to, kur jos sunaudojamos, yra tikimybė, kad jos atsidsurs toje aplinkoje, todėl biologinis skaidumas jūroje yra pridėtinė vertė.
- **Biologiškai suyra dirvožemyje:** Šios medžiagos yra labai naudingos žemės ūkio produktams, nes jų nereikia rinkti po naudojimo ir jos suyra vietoje. Svarbu tai, kad "Ok Biodegradable Soil" sertifikatu užtikrinama, kad biologiškai skaidant medžiagai nelieka jokių pėdsakų ir ji neteršia dirvožemio.
- **Biologiškai suyrantis vandenyje:** patvirtina, kad medžiaga suyra gėlame vandenyje. Jis negarantuoja, kad medžiaga suyra jūros vandenyje ir atvirkščiai. Labai prisideda prie atliekų mažinimo natūralioje gėlo vandens aplinkoje, jos neteršdamas.

Kompostuojamas plastikas

Medžiagos, kurios veikiant aplinkos mikroorganizmams skyla į kompostą, CO₂ ir vandenį, vadinamos kompostuojamomis.

Kuo skiriasi sąvokos "biologiškai skaidomas" ir "kompostuojamas"? Biologiškai skaidžios medžiagos suyra aplinkoje (sūriame vandenyje, gėlame vandenyje ir dirvožemyje). Iš kompostuojamų medžiagų gaminamas kompostas, kuris skaidomas pramoniniuose kompostavimo įrenginiuose arba sodo kompostavimo įrenginiuose.

3.3. Ką daryti su organinėmis atliekomis?

Biologiškai skaidžias atliekas galite saugiai išmesti į šiukšlių dėžę.

Tačiau, jei pageidaujate kitaip, yra keletas būdų, kaip saugiai atsikratyti organinių atliekų:

- Kompostavimas sode
- Sliekų kompostavimas sode

- Sužinokite, ar jūsų mieste veikia savivaldybės kompostavimo sistema.
- Paaukokite savo organines medžiagas vietos sodams ar ūkiams.

Apibendrinant:

- Neturėtumėte perdirbti biologiškai skaidžių atliekų, nes jos gali sustabdyti perdirbimo procesą.

-Biologiškai skaidžios atliekos laikui bėgant paprasčiausiai suyra, o kompostuojamos atliekos suyra ir papildo dirvožemį maistinėmis medžiagomis.

- Biologiškai skaidžioms atliekoms nėra laiko apribojimo, t. y. medžiaga techniškai gali suirti aplinkoje, tačiau tai gali užtrukti ne vienerius metus.

Ar žinote apie pavojingas atliekas?

Workshop

1. Ar galite prisiminti šiuos simbolius?

Užpildykite toliau pateiktą lentelę ir pateikite gaminio, kurio pakuotei naudojamas šio tipo plastikas, pavyzdį (atsispausdinkite 1 priedą).

2. Ar teisingai rūšiuojame atliekas savo namuose?

Užpildykite toliau pateiktą lentelę ir nurodykite, kokios atliekos patenka į kiekvieną konteinerį. (2 priedas)

3. Prie kiekvieno iš toliau pateiktų paveikslėlių aprašykite, kaip rūšiuotumėte atliekas pagal skirtingas medžiagas. (3 priedas)

Grupėse aptarkite šias temas ir pateikite išvadas visai klasei.

4. Sugalvokite kūrybišką idėją, su kuria galėtume ką nors nuveikti:

- Perdirbtas plastikas
- Perdirbtas popierius
- Organinės atliekos

5. "Instagram" arba "TikTok" raskime du influencerius, kurie kalba apie aplinką.

Antras seminaras

Atsakingas vartojimas

MOKYMAS

Aprašymas: Supažindinama su pagrindinėmis sąvokomis, kurios yra svarbios norint suprasti tvaraus gyvenimo kontekstą ir tai, ko neturėčiau daryti, kad savo aplinkoje sukurčiau vartojimą.

Tikslas: atsakyti į pagrindinį klausimą ir paaiškinti jaunuoliams, kokią reikšmę jie turi ir turės laikui bėgant, pradedant nuo dabar.

1. Kas yra tvarumas?

Sinonimas: saugoti, puoselėti, išlaikyti

Tvarumas reiškia, kad savo poreikius patenkiname nekeldami pavojaus būsimų kartų galimybėms patenkinti savo poreikius. Mums reikia ne tik gamtos išteklių, bet ir socialinių bei ekonominių išteklių.

Tvarumas - tai ne tik aplinkos apsauga. Daugumoje tvarumo apibrėžimų taip pat randame socialinio teisingumo ir ekonominio vystymosi aspektą.

Ekologinis tvarumas

Išlaikomas ekologinis vientisumas, išlaikoma visų Žemės aplinkos sistemų pusiausvyra, o gamtos išteklius žmonės vartoja taip, kad jie galėtų atsinaujinti..

Ekonominis tvarumas

Žmonių bendruomenės visame pasaulyje gali išlaikyti savo nepriklausomybę ir turėti galimybę naudotis finansiniais ir kitais ištekliais, reikalingais jų poreikiams patenkinti.

Ekonominis Sistemos nepažeistos, o veikla, pavyzdžiui, saugus pragyvenimo šaltinis, prieinama visiems.

Socialinis tvarumas

Visuotinės žmogaus teisės ir pagrindiniai poreikiai yra pasiekiami visiems žmonėms, kurie turi pakankamai išteklių, kad jų šeimos ir bendruomenės būtų sveikos ir saugios. Sveikos bendruomenės turi teisingus lyderius, kurie užtikrina, kad būtų gerbiama asmens, darbo ir kultūrinės teisės ir kad visi žmonės būtų apsaugoti nuo diskriminacijos.

Poveikio, kuris nedaro arba daro nedidelę žalą aplinkai, kokybė ilgainiui gali išlikti. Mąstysena, kai prekės gaminamos ir paslaugos teikiamos taip, kad nebūtų naudojami ištekliai, kurių negalima pakeisti, ir nebūtų daroma žala aplinkai.

2. Kas yra vartotojiškumas?

Sinonimas: nuryti, suvalgyti, pabaigti ir pan.

Šiuolaikinė visuomenė mus išmokė, kad vartojimas yra ekonomikos pagrindas.

Vartotojiškumo centre yra vartotojas arba klientas. Vartotojai skatinami pirkti viską, neatsižvelgiant į tai, ar jiems to reikia, ar ne. Tai skatina kaupimą ir materializmą, kuris įvairiais būdais veikia ne tik aplinką, bet ir patį žmogų.

3. Ką reiškia tvarus gyvenimas?

Paprastai tariant, tai gyvenimo būdas, kai kiekvienas iš mūsų stengiasi mažinti gamtos išteklių vartojimą, kad sumažintų mūsų paliekamą ekologinį pėdsaką planetoje.

Nagrinėjame svarbiausius dalykus, t. y. fiziologinius ir visuotinai pripažįstami pagrindiniai kvėpavimo, mitybos (valgymo ir gėrimo), poilsio (miego), atliekų šalinimo ir "dauginimosi" poreikiai.

4. Įdomūs faktai

4.1. Ar žinote terminą *greenwhasing*?

Ekologinis plovimas - tai klaidingo įspūdžio sudarymas arba klaidinančios informacijos apie tai, kad įmonės gaminiai yra ekologiški, pateikimas. Ekologinis plovimas - tai nepagrįstas teiginys, kuriuo siekiama apgauti vartotojus, kad jie patikėtų, jog įmonės gaminiai yra ekologiški arba daro didesnę teigiamą poveikį aplinkai nei iš tikrųjų.

Iš esmės visi "žaliojo" plovimo būdai turi vieną bendrą bruožą: jie nukreipia dėmesį nuo kitų problemų, kurias sukelia reklamuojančios įmonės produktai. Čia jums pateikiu keletą ekologinio plovimo rūšių:

1. Ekologiškas produktas menkina visą gaminių asortimentas: pvz., mados įmonė, turinti ekologiškų džemperių pasiūlą, siekdama išplauti savo prekės ženklą, nors 98 proc. jos pačios asortimento nėra gaminama tausojančiu būdu.

2. Žalieji teiginiai ir neaiškūs pareiškimai atitraukia dėmesį nuo pagrindinės veiklos: pavyzdžiui, energetikos įmonė reklamuoja vėjo energiją, nors 99 proc. jos energijos gaunama iš anglies.

3. Reklama su akivaizdžiais faktais: Pavyzdžiui, plaukų lako tiekėjas, kuris vis dar reklamuoja savo gaminius kaip "be freonų", nors chlorfluorangliavandenilių, kaip gaminių sudedamųjų dalių, naudojimas uždraustas nuo 1990-ųjų,

4. Į šią veiklą įsitraukia aplinkai kenksmingų pramonės šakų įmonės, pavyzdžiui, oro linijų bendrovė, kuri skelbia, kad kiekvieno jos skrydžio metu išmetamą CO2 kiekį kompensuoja aukomis klimato apsaugos projektams. Žinoma, tai nėra klasikinis ekologinis plovimas, tačiau vis dėlto tai yra rinkodaros priemonė, kuria keleiviams įteigiama, kad skrydžiai yra tvarūs.

5. Sugalvotos kokybės etiketės: pavyzdžiui, jei įmonė sukuria savo etiketę "grūdai iš kontroliuojamo auginimo", kuris iš pirmo žvilgsnio atrodo kaip oficialus, saugomas antspaudas.

6. Techninių duomenų ir neaiškių techninių terminų derinimas: Pavyzdžiui, kai įmonės naudoja techninius numerius ISO standartus ant savo gaminių pakuočių. Tai gali atrodyti profesionaliai, tačiau iš pirmo žvilgsnio tai dažnai tėra vitrinės apipavidalinimas.

7. Tiesiog patys praneškite apie ekologinį plovimą arba tvarumą: Pavyzdžiui, maisto bendrovė, kuri privatizuoja vandens šaltinius sausringose vietovėse (dėl to trūksta vandens), savo įmonės interneto svetainėje paskelbia straipsnį apie tvariausias pasaulio bendroves ir pati save į jį įtraukia.

8. Palyginimas su dar kenksmingesniais aplinkai produktais: Pavyzdžiui, kai įmonė naudoja ypač kenksmingą aplinkai pasiūlymą, kad geriau išryškintų šiek tiek mažiau kenksmingą gaminį.

9. Įtaka politinių sprendimų priėmėjams: pavyzdžiui, kai įmonė įtikina federalinį maisto ir žemės ūkio ministrą sušvelninti aplinkosaugos taisykles.

Kaip pagal komercinį prekės ženklą atpažinti žalią plovimą?

- Žvelkite į prekės ženklą kaip į visumą, o ne tik į konkretų produktą.
- Atkreipkite dėmesį į teiginius, kurie nepagrįsti sertifikatu
- Neturėtumėte pasitikėti visais sertifikatais.
- Žodis "natūralus" nereiškia, kad jis automatiškai yra "geras gamtai ir žmonėms".
- Saugokitės nereikšmingų teiginių
- Biologiškai skaidūs plastikai

4.2. Ar žinojote apie mados pramonės pasekmes?

85 % mūsų drabužių patenka į sąvartynus arba yra sudeginami: Galbūt nustebsite sužinoję, kad apie 85 % JAV išmetamų tekstilės gaminių patenka į sąvartynus arba yra sudeginami, įskaitant nenaudojamus tekstilės gaminius ir neparduotus drabužius. Taip pat apskaičiuota, kad vidutinis amerikietis kasmet išmeta apie 37 kg drabužių, t. y. tiek, kiek sveria 11 metų vaikas!

Kad įsivaizduotumėte, kokia didelė yra pasaulinė tekstilės atliekų krizė, įsivaizduokite šiukšliavežį, pilną tekstilės gaminių ir drabužių, išmetamų į sąvartyną kiekvieną dienos sekundę, kiekvienais metais.

Šią taršą sukelia gamintojai ir drabužių pardavėjai: didžiąją dalį drabužių atliekų - 13 mln. tonų tekstilės gaminių per metus - išmeta gamintojai ir patys mažmenininkai.

Gamintojai pagamina per daug drabužių, o mažmenininkai turi per daug atsargų - pasikeitus sezonams, neparduoti drabužiai atsiduria sąvartynuose. Gamintojai gali kontroliuoti, kokius pluoštus jie naudoja savo tekstilės gaminiuose, ir jie gali kontroliuoti, kiek gaminių jie pagamina.

Mados pramonė kiekvieną sezoną pagamina 30-40 proc. per daug produkcijos, yra atsakinga už maždaug 10 proc. pasaulio anglies dvideginio išmetimo ir užima antrą vietą pasaulyje pagal vandens ir plastiko taršą.

Prisiminkite plastikinius pluoštus savo drabužiuose?

Mūsų drabužiai galiausiai prisideda prie vandenynų taršos mikroplastiku, kuris kenkia jūrų gyvūnijai ir prisideda prie klimato kaitos. Akivaizdu, kad perteklinė tekstilės gaminių gamyba kenkia mūsų planetai.

Workshop

Pristačius pagrindines sąvokas, bus pasiūlyta vietiniam kontekstui pritaikyta refleksija. Moderatorius stengsis nukreipti diskusiją į šiuos klausimus:

1. Ar apibūdintumėte save kaip tvarų ar į vartojimą orientuotą žmogų? 4 priedas: pavyzdinė lentelė apie vartotojų elgseną, Kodėl save taip klasifikuojate ir ką galite padaryti, kad tai pakeisčiau?

Tikslas: Šioje dalyje vyksta individualus apmąstymas, kad jaunuoliai patys suprastų, kokie jie yra ir ką jie gali padaryti (naudodamiesi savo priemonėmis ar galimybėmis, kurias turi savo aplinkoje arba kurias gali pasiekti) su savo individualiu įsipareigojimu.

2. Grupėse po 5 dalyvius skatinama kalbėti apie tai, kaip jie gyvena skirtingose aplinkose: namuose, mokykloje, su draugais, kai išeina iš namų ir pan. Jie bando dar kartą atsakyti į šiuos klausimus:

Kaip tam tikrose situacijose gyventi tvariai? Kas lemia jūsų sprendimą?

3. Ieškokite ir suraskite ekologinio plovimo pavyzdį savo darbo grupėje ir pristatykite jį klasei. Ar turite idėjų, kaip išvengti ekologinio plovimo?

4. Madingų drabužių ir gaminių vartojimas yra labai paplitęs tarp jaunų žmonių. Ar turite idėjų, kaip pažaboti nesaikingą vartojimą šioje srityje? Pasiūlykite idėją klasei.

Trečias seminaras

Ekologinis verslumas ir inovacijos

MOKYMAS

Aprašymas: Bus pristatytos pagrindinės sąvokos, kurios gali būti svarbios norint suprasti ekologiško verslo ar pradedančiosios įmonės kontekstą. Siekiama atsakyti į pagrindinius dalyvių klausimus ir sukurti bendrą apibrėžtį, kuri leistų jiems dirbti kartu ir plėtoti įvairius seminaro etapus.

1. Kas yra inovacija?

Inovacijos atsiranda tada, kai tobulinami esami aspektai, elementai ar idėjos. Tai - geresnio sprendimo, atitinkančio žmonių poreikius, siūlymas. Taip gali būti kuriami nauji elementai, pvž, produktai, medžiagos, idėjos ir pan.

Inovacijos yra pagrindinė ekonomikos ir verslo dalis. Ekonomikos srityje inovacijomis siekiama sukurti naujus produktus ar paslaugas, kurie pagerintų žmonių gyvenimą, remiantis esamais produktais. Inovacijos turi daryti poveikį žmonėms, visuomenei, ekonomikai ar ekologijai.

Naujo verslo ar pradedančiosios įmonės sėkmė priklauso nuo gebėjimo diegti naujoves ir siūlyti alternatyvas, kurios yra priimtinesnės ir atitinka tam tikrus tuo metu žmonėms svarbius kriterijus: kokybė, kaina, tvarumas, socialinis ar ekonominis poveikis.

Šiuo tikslu įmonės gali diegti naujoves galutiniame produkte (rinka) arba gamybos procese (technologija), taip pat produkto reklamoje (rinkodara) arba logistikoje. Taip pat galima diegti naujoves viename, keliuose ar visuose gamybos proceso etapuose.

2. Kas yra tvarus poveikis?

Tai visa asmenų, bendruomenių, organizacijų ar įmonių veikla, kuria siekiama užkirsti kelią neigiamam poveikiui aplinkai, atsirandančiam dėl socialinio, ekonominio ar politinio elgesio, jį sumažinti ar kontroliuoti.

Tai daroma kuriant politinio, ekonominio ar socialinio pobūdžio elgesio alternatyvas, taip pat vykdant konkrečią veiklą ir rengiant aplinkos apsaugos priemones.

3. Kas yra ekologiška įmonė?

Įmonė, kuri remiasi aplinkos apsaugos filosofija arba kuri savo produktais ir paslaugomis bando rasti ekologinės problemos sprendimą pasitelkdama inovacijas, laikoma kaip ekologiška įmonė, t. y. visa įmonės veikla yra nukreipta į teigiamą poveikį aplinkai.

Tai nereiškia, kad jų tikslas nėra užsidirbti pinigų, tačiau jų ekonominės veiklos pelnas gaunamas dėl to, kad jų produktai ar paslaugos padeda spręsti aplinkosaugos problemą (pvz., maisto persikirstymas, plastiko naudojimo mažinimas, ekologiškų produktų, pvz., skalbimo priemonių ar kasdieninių daiktų, gamybą ir t.t.) arba kad jų veiklos pasekmės ne kenkia, o gerina aplinką (pvz., ekologinis ūkininkavimas, tarpinių produktų mažinimas siekiant išvengti taršos, gamtos išteklių priežiūra ir apsauga, tinkama kontrolė ir apdorojimas gamybos atliekos ir t. t.).

Bet kuriuo atveju į tvarumą orientuota įmonės filosofija grindžiama būtinybe išvengti arba kiek įmanoma sumažinti neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai.

4. Ar visos įmonės, vykdančios ekologiškas iniciatyvas, yra ekologiškos?

Ne visos įmonės, vykdančios tvaryą ar aplinkosauginę veiklą, yra žaliosios įmonės. Kadangi ekologiškiems produktams teikiama didelė reikšmė, daugelis įmonių vykdo "žaliąją" veiklą, kuriai skiria daug dėmesio, tačiau jų gamybos procese ar įmonės filosofijoje aplinka nėra prioritetas, ir jos iš tikrųjų elgiasi taip, kad, to neparodydamos, daro žalą aplinkai. Tai rinkodaros strategija, vadinama "ekologiniu plovimu".

Refleksija

Aprašymas: Pritačius pagrindines sąvokas, bus pasiūlyta vietiniam kontekstui pritaikyta refleksija. Vedėjas stengsis nukreipti diskusiją į paprastą, bet svarbią problemą, su kuria dalyviai ypač susitapatina.

Pradedama diskusija, kurios metu turėtų būti aiškiai įvardyta: problema, susiję veikėjai (tie, kurie sukelia problemą, ir tie, kuriems ji daro poveikį), galimas asmeninis indėlis į problemos sprendimą, kaip įtraukti bendruomenę, esamas verslas ar iniciatyvos, galinčios prisidėti prie sprendimo.

1. Nustatykite vietos ekologinę problemą. (pvz., maisto ar vandens švaistymas, medžių kirtimas, atliekų tvarkymas ar susidarymas, blogi vartojimo įpročiai, pilietinis švietimas apie tvarumą, žaliųjų plotų trūkumas ir t. t.).
2. Kas atsakingas už šį klausimą? (pvz., žmonės, įmonės, valdžios institucijos, prekybos centrai, restoranai ir t. t.).
3. Kas yra žmonės ar bendruomenės, kuriems ši problema daro didžiausią poveikį? (pvz.: pažeidžiami asmenys, bendruomenės, vaikai, vyresnio amžiaus žmonės, jaunimas, visuomenė apskritai ir t. t.)
4. Kaip galite prisidėti prie problemos sprendimo? (pvz.: Švietimo kampanijos, politikos keitimas, socialinių projektų kūrimas, alternatyvių verslų kūrimas, valdymo įmonių kūrimas ir pan.)
5. Kaip žmonės gali dalyvauti sprendžiant šią problemą ilguoju laikotarpiu? (pvz.: informavimo programos, pilietinis švietimas, griežtesnė politika, darbo vietų kūrimas ir t. t.).
6. Ar įmonė arba verslas gali padėti išspręsti problemą? Ar ji jau egzistuoja, ar ją galima sukurti?

Gerosios patirtys

Pavadinimas: *Too good to go*

Sektorius: programėlės

Šalis: egzistuoja daugumoje Europos šalių

Problema ir (arba) pasiūlymas: Restoranų ir prekybos centrų maisto atliekos, susidarančios dienos pabaigoje, sukelia didelių atliekų tvarkymo problemų ir skatina blogus gamybos ir vartojimo įpročius.

Programėlė platina šį maistą, kad jis taptų prieinamesnis naudotojams, skatintų atsakingesnį vartojimą ir suteiktų galimybę sutaupyti pinigų dėl mažesnės kainos.

Sąveika: Dalyviai - dažniausia maisto ir viešojo maitinimo sektoriaus įmonės, o naudos gavėjai - vartotojai.

Raktiniai žodžiai: maisto perskirstymas, atliekų prevencija, prieinamumas.

Nuoroda: www.toogoodtogo.it

Pavadinimas: *Heidenspass*

Sektorius: kūrybinis

Šalis: Austrija

Problema ir (arba) pasiūlymas: Pramonės sektoriuje gaminant ir transportuojant produktus susidaro dideli kiekiai atliekų. Heidenspasso projekte pramoninės medžiagos (pvz., plastikas iš transporto priemonių, dviračių padangos, kompaktiniai diskai ir t. t.) panaudojamos rankdarbiams ir kasdienio naudojimo gaminiams (pvz., rankinėms, piniginėms, naminių gyvūnėlių aksesuarams ir t. t.) gaminti.

Sąveika: Projekte dalyvauja jauni žmonės, turintys socialinės integracijos problemų, su kuriais kuriamos kūrybinės dirbtuvės, kuriose gaminami rankdarbiai ir aksesuarai. Taip pažeidžiama visuomenės grupė įtraukiama į gamybos procesą.

Raktiniai žodžiai: pakartotinis atliekų naudojimas, integracija, kūrybiškumas.

Nuoroda: www.heidenspass.cc

Panaši veikla Italijoje: <https://www.lifegate.it/spreco-alimentare-startup>

Pavadinimas: *Gramas*

Sektorius: maisto

Šalis: Austrija

Problema ir pasiūlymas: Tradiciškai prekybos centruose daugumai maisto produktų pakuočių naudojamas plastikas daro neigiamą poveikį aplinkai. Šį beatodairišką ir nereikalingą naudojimą nori vengti mažmeninės prekybos tinklas "Das Gramm", kuris prekiauja maisto produktais be pakuočių, pasiūlydamas pirkėjams atsinešti savo pakuotes ir tarą.

Sąveika: tai veikla, kurios metu vyksta tradicinė įmonės ir kliento sąveika.

Raktiniai žodžiai: plastiko mažinimas, atsakingas vartojimas, kokybiškas maistas

Nuoroda: www.dasgramm.at

Panaši veikla Italijoje: <https://www.lifegate.it/supermercatti-senza-imbballaggi-italia>

Workshop

Aprašymas: Dalyviai skatinami simboliškai siūlyti novatoriškas idėjas, kurios galėtų turėti komercinį potencialą išspręsti vietos problemą, ir konkrečiai dirbti su verslo idėja arba socialine iniciatyva, kad būtų galima pritraukti lėšų šiai problemai spręsti.

Tai reiškia, kad reikia kūrybiškai parodyti, kaip idėja, paremta tvaria filosofija, gali generuoti ekonominius išteklius.

Pirmasis žingsnis – kartu su grupe nustatyti vietinę ekologinę problemą, kurią galima panaudoti atliekant užduotį, t. y. kurią gali padėti išspręsti ekonominė veikla.

Nustačius problemą, elgiamasi taip:

Kūrybinės veiklos pasirinkimas: kartu su grupe nuspręsti, kokį gaminį nori pagaminti, laikydamiesi pačių nustatytų tvarumo kriterijų (pvz., pakartotinai panaudoti nebenaudojamas medžiagas, perdirbti, pirkti aplinkai nekenksmingas žaliavas, nustatyti aiškias atliekų tvarkymo taisykles ir t. t.).

Pavyzdžiai: kalendorius su perdirbtomis lapais 2024 metams; rankdarbiai iš gamtinių išteklių, pavyzdžiui, sėklų, pušų spurgų, lapų, šakelių ir t. t.; sausainiai, saldumynai ar gėrimai, kuriuos galima siūlyti vietiniame renginyje; meno kūriniai iš perdirbtų medžiagų ir t. t.).

2. Darbo grupių (gamybos, logistikos, rinkodaros) formavimas: Darbo grupės sudaromos atsižvelgiant į grupės dinamiką ir dalyvių skaičių. Tai gali būti komandos, sudaromos skirtingoms gamybos proceso dalims (gamybos etapams) arba skirtingiems pardavimo aspektams (gamybai, pardavimams, logistikai, rinkodarai ir t. t.).

Pavyzdžiai: gamybos komanda, kuri rūpinasi produkto gamyba; rinkodaros komanda, kuri rūpinasi etikečių ar informacinės brošiūros apie produktą kūrimu; logistikos komanda, kuri rūpinasi įrankių ir žaliavų paskirstymu, taip pat jų organizavimu ir atliekų šalinimu.

3. Darbo eiga: Kiekviena komanda pradeda vykdyti savo užduotis. Užsiėmimo viduryje siūloma padaryti pertrauką, kad būtų galima įvertinti kiekvienos grupės pažangą ir galbūt pertvarkyti komandas.

4. Produkto pardavimas arba lėšų rinkimas: priklausomai nuo produkto, galima sukurti scenarijų, pagal kurį produktas parduodamas arba renkamos lėšos.

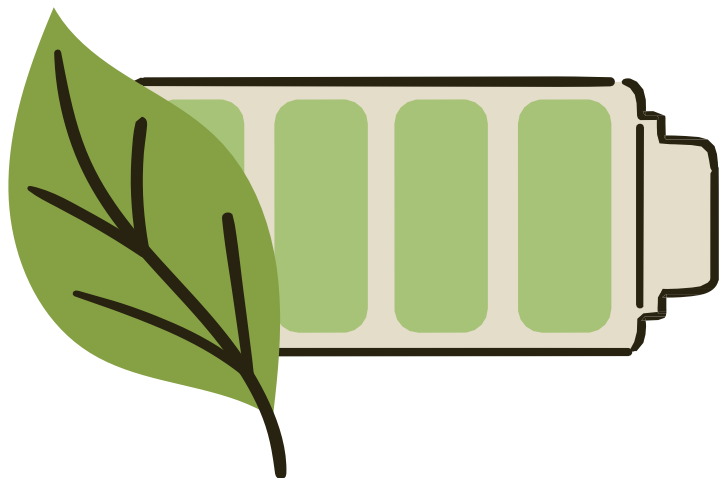
Pavyzdžiai: Dalyviai galbūt sukūrė asmeninį kalendorių savo šeimoms, kuris "parduodamas", kad būtų galima surinkti pinigų vėlesnei ekologiškai veiklai su grupe; vietiniame renginyje gali būti "parduodami" sausainiai ar karšti gėrimai, o gautos lėšos investuojamos į konkrečius veiksmus, skirtus vietinei ekologiškai problemai spręsti; gali būti eksponuojami meno kūriniai "aukcionui", surinktos lėšos gali padėti išspręsti nustatytą problemą.

5. Galiausiai galima imtis konkrečių veiksmų aplinkosaugos labui arba iš pradžių nustatytai problemai spręsti. Gautos lėšos gali būti paaugotos organizacijai, kuri sprendžia problemą, arba informavimo apie problemą kampanijai vykdyti, taip pat konkrečioms veiksmams, kuriais tiesiogiai prisidedama prie problemos sprendimo.

Pavyzdžiai: atsakingo vartojimo sąmoningumo ugdymo kampanija, medžių ir augalų sodinimas siekiant sukurti žaliąsias erdves, viešojo sodo kūrimas ir pan.

Baigiamosios pastabos

- Pateikėme vadovą, kurį galima pritaikyti pagal grupės, su kuria jis rengiamas, poreikius.
- Dirbtuvę gali vesti vienas asmuo arba grupė moderatorių, atsižvelgiant į grupės narių žinias.
- Siūloma trukmė - nuo 2 iki 4 valandų, priklausomai nuo baigiamojo seminaro etapo išsamumo.
- Jei turite aiškia idėją, kokia kryptimi norite, kad vyktų kūrybinė dirbtuvė, galite iš anksto pasiruošti medžiagą kūrybiniam dirbtuvių etapui. Į šį pasirėngimą galite įtraukti dalyvius, paprašydami, kad jie iš namų atsineštų galimai perdirbamų ar pakartotinai naudojamų medžiagų.
- Reikia pateikti veiklos rezultatų ir poveikio ataskaitą. Joje reikėtų trumpai apibūdinti grupę, su kuria dirbote (amžius, kontekstas, kultūrinė aplinka, amžiaus grupė ir t. t.); trumpai paminėti pasiektus rezultatus ir taikytą procesą; paminėti pagrindinius sunkumus ir seminaro metu įgyvendintus sprendimus; galiausiai pateikti trumpą proceso vertinimą iš moderatoriaus pozicijos.
- Būtina pateikti kiekvienos seminaro dalies nuotraukas.

Priedas 1

Užpildykite šią lentelę ir pateikite gaminio, kuriam pakuoti naudojamas šio tipo plastikas, pavyzdį.

 PETE	01 PET Polietileno tereftalatas	
 HDPE	02 HDPE Didelio tankio polietilenas	
 V	03 PVC Polivinilchloridas	
 LDPE	04 LDPE Mažo tankio polietilenas	
 PP	05 PP Polipropilenas	
 PS	06 PS Polistirenas	
 OTHER	07 O Kita: BPA, PC, ir t.t.	

Priedas 2

Ar teisingai rūšiuojame atliekas savo namuose?

Užpildykite toliau pateiktą lentelę ir nurodykite, kokios atliekos patenka į kiekvieną konteinerį.

Priedas 3

Prie kiekvieno iš toliau pateiktų paveikslėlių aprašykite, kaip rūšiuotumėte atliekas pagal skirtingas medžiagas.

Baltas stiklas

Priedas 4

Vartojimo elgsenos pavyzdžių lentelė

Pažymėkite 'x', kokį gyvenimo būdą gyvenate, ir pabandykite atsakyti į klausimus:

Kodėl aš toks esu ir ką galiu pakeisti?

Tvaraus gyvenimo stilius	Tvarumas	Vartojimas
Sumažinti produktų vartojimą: Nepirkti nereikalingų naujų produktų, kurie nėra būtini. Pavyzdys: Perku mažiau naujų drabužių, mažiau rankinių, mažiau batų, mažiau televizorių, vaizdo žaidimų konsolių, žaislų, baldų....		
Valgymo būdas: stengiuosi valgyti vaisius ir daržoves pagal sezoną. Pavyzdžiui, braškių nevalgau gruodžio mėn.		
Sumažinti kelionių skaičių: daugiau keliauju dviračiu, einu pėsčiomis, važiuoju traukiniu, autobusu.		
Nerūkyti ir nevertoti narkotikų: tabako, kokaino, marihuanos, kasmet atims vis daugiau žemės, skirtos žemės ūkio kultūroms auginti, ar naudoja produktų, kurie kenkia aplinkai.... dezodorantų purškalo ar makiažo priemonių ir pan.		
Mažinu pakuočių ir vienkartinį daiktų kiekį: Apsipirkdamas prekybos centruose su savimi pasiimu medžiaginius arba daugkartinio naudojimo maišelius.		
Namuose stengtis pirkti energiją taupančius prietaisus. Pvz.: A++, A+++.... B klasė		
Mano namuose šildymas visada nustatytas maksimaliu galingumu arba aš jį sumažinu?		
Ar rūšiuoju šiukšles, arba tingiu ir metu viską į bendrą šiukšliadėžę?		
Niekada nešvaistau vandens. Nepalieku vandens čiaupo, kai muiluojusi.		
Dirbu mažiau. Pavyzdys: dirbu mažiau, todėl uždirbu mažiau ir todėl mažiau vartoju.		